

CO₂-Reductieplan

Opdrachtgever: Van der Grift en Valkenburg Onderhoud B.V.

Naam: Neal Nordemann

Harro van der Vlugt
De Duurzame Adviseurs

15 maart 2019

**de duurzame
adviseurs**

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	2
1 INLEIDING	3
1.1 LEESWIJZER.....	3
2 ENERGIEBEOORDELING	4
2.1 CONTROLE OP INVENTARISATIE VAN EMISSIES	4
2.2 IDENTIFICATIE GROOTSTE VERBRUIKERS.....	4
2.3 TRENDS IN ENERGIEVERBRUIK EN VOORTGANG CO ₂ -REDUCTIE	4
2.4 VERBETERPOTENTIEEL	5
3 STRATEGISCH PLAN SCOPE 3	6
3.1 SIGNIFICANTE SCOPE 3 EMISSIES.....	6
3.2 KWALITATIEVE SCOPE 3 ANALYSE	6
3.3 KWANTITATIEVE SCOPE 3 ANALYSE.....	6
3.4 KETENANALYSE(S).....	7
3.5 REDUCTIESTRATEGIE SCOPE 3	7
3.6 INVENTARISATIE REDUCTIESTRATEGIEËN	7
3.7 KETENPARTNERS	7
4 DOELSTELLINGEN	8
4.1 VERGELIJKING MET SECTORGENOTEN	8
4.2 HOOFDDOELSTELLING.....	9
4.2.1 <i>Scope 2 Subdoelstelling elektraverbruik kantoor</i>	9
5 VOORTGANG CO₂-REDUCTIE	10
5.1 STATUS REDUCTIEMAATREGELEN.....	10
5.2 VOORTGANG ENERGIEREDUCTIE SCOPE 1 EN 2.....	10
5.3 CO ₂ -REDUCTIE SCOPE 1 EN 2.....	11
5.4 CO ₂ -REDUCTIE SCOPE 3.....	13
6 PARTICIPATIE SECTOR- EN KETENINITIATIEVEN	14
6.1 ACTIEVE DEELNAME	14
6.2 LOPENDE INITIATIEVEN	14
BIJLAGE A INVENTARISATIE SECTOR- EN KETENINITIATIEVEN	15

1 | Inleiding

In dit document worden de scope 1 en 2 CO₂-reductiedoelstellingen van Van der Grift en Valkenburg Onderhoud gepresenteerd en de voortgang van de CO₂-reductie beoordeeld. Voorafgaand hieraan is de CO₂-footprint voor scope 1 en 2 opgesteld conform ISO 14064-1 en het GHG-protocol.

Voor het bepalen van de CO₂-reducerendemaatregelen die binnen Van der Grift en Valkenburg Onderhoud toegepast kunnen worden, is eerst een inventarisatie van mogelijke reductiemaatregelen uitgevoerd. Deze inventarisatie is als apart tabblad opgenomen in het Excel bestand 'CO₂-reductiemaatregelen doelen en voortgang'. Aan de hand van de maatregelen die voor Van der Grift en Valkenburg Onderhoud relevant zijn, is vervolgens het CO₂-Reductieplan opgesteld. Hierin worden de reductiedoelstellingen en de daarbij behorende maatregelen beschreven.

In hoofdstuk 2 van dit document wordt de energiebeoordeling beschreven waarin een analyse is uitgevoerd over de voortgang in CO₂-reductie en mogelijke verbeterpunten. In hoofdstuk 3 worden vervolgens de doelstellingen beschreven. Het concrete plan van aanpak en de status van de uit te voeren maatregelen is weergegeven in hoofdstuk 4.

Dit reductieplan is opgesteld in overleg met en met goedkeuring van het management. De voortgang in (sub)doelstellingen en maatregelen wordt ieder half jaar beoordeeld.

1.1 Leeswijzer

Dit document is ter onderbouwing van de eisen van de CO₂-Prestatieladder. Per hoofdstuk wordt een eis behandeld. Hieronder een leeswijzer.

Hoofdstuk in dit document	Eis in de CO ₂ -Prestatieladder
Hoofdstuk 2: Energiebeoordeling	2.A.3
Hoofdstuk 3: Strategisch plan scope 3	5.B.1
Hoofdstuk 4: Doelstellingen	3.B.1
Hoofdstuk 5: Maatregelen reductieplan en voortgang CO ₂ -reductie	3.B.1
Hoofdstuk 6: Participatie sector- en keteninitiatief	3.D.1 en 3.D.2
Bijlage A	1.D.1

2 | Energiebeoordeling

Het doel van deze energiebeoordeling is de huidige en de historische energieverbruiken van Van der Grift en Valkenburg Onderhoud in kaart te brengen. Deze beoordeling geeft minimaal 80% van de energiestromen weer. Zo zijn door deze analyse de grootste verbruikers geïdentificeerd en kan daar individueel op gestuurd worden. Daardoor kunnen de belangrijkste processen die bijdragen aan CO₂-uitstoot effectief aangepakt worden. De achterliggende brongegevens zijn terug te vinden als Excel document.

2.1 Controle op inventarisatie van emissies

Een onafhankelijke controle op de emissie-inventarisatie wordt gelijktijdig uitgevoerd met de interne audit en wordt in het interne audit rapport opgenomen.

2.2 Identificatie grootste verbruikers

De 80% grootste emissiestromen in 2018 van Van der Grift en Valkenburg Onderhoud zijn:

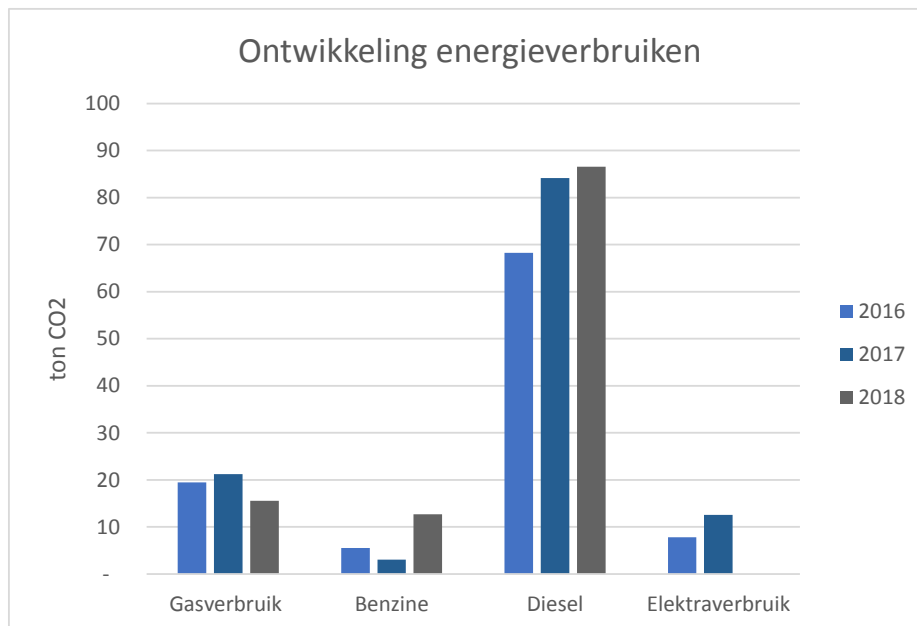
- ✓ Diesilverbruik wagenpark 69%
- ✓ Gasverbruik 12%
- ✓ Benzineverbruik wagenpark 10%

Het wagenpark omvat een vrachtwagen en een aantal bestelbussen en personenwagens. Het gasverbruik is voor de verwarming van de kantoorlocatie.

2.3 Trends in energieverbruik en voortgang CO₂-reductie

Vanaf het basisjaar 2016 tot aan 2018 is de CO₂-uitstoot van Van der Grift en Valkenburg in absolute omvang bijna 20% toegenomen. In 2016 was de CO₂-uitstoot 101 ton CO₂, in 2017 was dat 121 ton en in 2018 is de CO₂-uitstoot gedaald naar 115 ton CO₂. De belangrijkste verklaring hiervoor is de groei van het wagenpark en de verandering in projecten waarvoor verder gereden moet worden. De groei wordt iets gematigd doordat er meer wordt gecarpoold.

De ontwikkeling in het gas- en elektriciteitsverbruik worden deels bepaald door de hoeveelheid m² kantooroppervlakte die door Van der Grift en Valkenburg Onderhoud in gebruik is. Doordat de vestiging in Utrecht deels wordt verhuurd kan deze hoeveelheid m² die Van der Grift en Valkenburg Onderhoud tot haar verantwoordelijkheid neemt per jaar verschillen. Daarnaast is het gasverbruik dat wordt gebruikt voor verwarming van de vestiging ook nog afhankelijk van de buitentemperaturen. Deze effecten hebben als gevolg gehad dat het gasverbruik in 2018 20% lager is dan in 2016. Het elektriciteitsverbruik ligt echter in 2018 28% hoger dan in 2016. En dat terwijl het aantal m² in gebruik in 2018 lager lag dan in 2016. Er is dus een stijgend verbruik van Van der Grift en Valkenburg Onderhoud en/of de huurders, waarover geen nader inzicht bestaat.

2.4 Verbeterpotentieel

De afgelopen jaren zijn energie-audits uitgevoerd over het brandstof- en gasverbruik van Van der grift en Valkenburg Onderhoud. Daaruit kwam als belangrijkste verbeterpunt de verduurzaming van het wagenpark, vooral de personenauto's. Er rijdt inmiddels één hybride personenauto en het wagenpark is relatief jong waardoor een redelijke slag gemaakt is in het verduurzamen van het wagenpark.

Om alsnog het brandstofverbruik terug te dringen is al eerder vastgesteld dat de kansen liggen in het zuinig rijgedrag van de medewerkers. Daarom is er aandacht besteed aan Het Nieuwe Rijden. Daarbij is ook gestart met het administreren van de kilometerstanden. Uit de administratie blijkt dat deze weinig worden ingevuld, waardoor er geen betrouwbaar overzicht is van de gereden kilometers, en daarmee het brandstofverbruik per auto. Hier zal meer op moeten worden gestuurd wil de organisatie meer inzicht krijgen en kunnen sturen op het brandstofverbruik. Dit kan via periodieke herinneringen aan de medewerkers of alsnog een haalbaarheidsonderzoek naar gps-trackers (al dan niet met persoonlijke terugkoppeling aan de chauffeur).

Verder is het nog steeds een optie om aan de hand van de 'Lijst met erkende energiebesparende maatregelen' (maatregelen met een terugverdientijd van < 5 jaar) te kijken waar kansen liggen om het energieverbruik te verminderen. Dit is ook van belang met het oog op ingevoerde wetgeving waardoor kantoren zullen moeten gaan voldoen aan eisen ten aanzien van energieverbruik (energie labels).

Vaststellingen 2018:

- ✓ inzicht in het elektriciteitsverbruik is door de huidige methodiek van toerekening onvoldoende, waardoor de vastgestelde toename niet kan worden verklaard,
- ✓ inzicht in het brandstofverbruik van het wagenpark is beperkt aanwezig waardoor sturing en verbetering lastig realiseerbaar is.

De volgende maatregelen zijn vanuit de energiebeoordeling naar voren gekomen als verbeterpunten:

- ✓ vastlegging kilometerstanden wagenpark,
- ✓ verbetering vaststelling gas- en elektriciteitsverbruik Van der Grift en Valkenburg Onderhoud.

Bovenstaande verbeterpunten worden meegenomen in de jaarlijkse directiebeoordeling

3 | Strategisch plan scope 3

Vander Grift en Valkenburg Onderhoud vindt het belangrijk om inzicht te verkrijgen in haar belangrijkste scope 3 emissies. Om dit inzicht te verkrijgen is er een kwalitatieve en kwantitatieve dominantie analyse uitgevoerd. De uitkomsten hiervan worden hieronder weergegeven. Tevens wordt er een strategie geformuleerd om deze scope 3 emissies te reduceren.

3.1 Significante scope 3 emissies

Aan de hand van zowel een kwalitatieve als een kwantitatieve scope 3 analyse zijn de emissies in de keten van Van der Grift en Valkenburg Onderhoud in kaart gebracht.

3.2 Kwalitatieve scope 3 analyse

Op basis van een indeling in Product-Marktcombinaties en de kwalitatieve benoeming van de grootte van invloed en mogelijkheden die Van der Grift en Valkenburg Onderhoud op de verschillende Product-Marktcombinaties heeft, is de volgende top 3 naar voren gekomen:

1. Commercieel: Bouw en renovatie: Afval
2. Commercieel: Mutatiewerkzaamheden: Afval
3. Commercieel: Bouw en renovatie: Onderaannemers

Commercieel: Bouw en Renovatie is de belangrijkste Product-Marktcombinatie waarin Van der Grift en Valkenburg werkzaam is, gevolgd door Commercieel: Gevel- en objectreiniging. Daarbij liggen in de categorie Afval kansen m.b.t. betere afvalscheiding, vooral van bouw- en sloopafval. De invloed van Van der Grift en Valkenburg op haar afvalstromen is groot. Bij de onderaannemers liggen verbeterkansen in het inhuren van onderaannemers met een duurzaam beleid/ in bezit hebben van duurzaam materieel. De invloed op onderaannemers is middelgroot.

3.3 Kwantitatieve scope 3 analyse

Aan de hand van de 15 GHG-genererende categorieën voor scope 3 is een kwantitatieve analyse opgesteld. Bij deze kwantitatieve analyse is ook per categorie een inventarisatie gemaakt van welke ketenpartners betrokken zijn en welke reductiemogelijkheden er zijn (zie Excel-bestand Scope 3 Analyses). Zie hieronder de resultaten van de meest significante scope 3 categorieën in 2018 voor Van der Grift en Valkenburg Onderhoud:

1. Categorie: aangekochte goederen en diensten	1.071 ton CO ₂
2. Categorie: upstream transport en distributie	10 ton CO ₂
3. Categorie: woon-werkverkeer	8 ton CO ₂
4. Categorie: downstream transport	3 ton CO ₂
5. Categorie: projectafval	2 ton CO ₂
6. Categorie: bedrijfsafval	1 ton CO ₂

In vergelijking met het referentiejaar 2016 zijn er geen wijzigingen in de top 6 categorieën en de rangorde. Wel zijn er door groei van de organisatie (Fte) en de wijziging in projecten veranderingen in de omvang en samenstelling van de CO₂-uitstoot per categorie. Zo is het aantal vaste Fte sinds 2016 met 63% gestegen wat van invloed is op de hoeveelheid woon-werkverkeer. Ook zijn er door de aard van de projecten veranderingen in de leveranciers, onderaannemers en aangekochte goederen, die hun invloed hebben op de CO₂-uitstoot.

3.4 Ketenanalyse(s)

Het onderwerp voor de ketenanalyse moet in lijn liggen met de resultaten van de kwalitatieve scope 3 analyse. Omdat Van der Grift en Valkenburg Onderhoud een klein bedrijf is, hoeft slechts één ketenanalyse opgesteld te worden. Voor Van der Grift en Valkenburg Onderhoud is een ketenanalyse opgesteld over het vrijkomen van afval, waarin als voorbeeld is gewerkt met het project Nobelweg te Amsterdam. Deze ketenanalyse is opgesteld in april 2015. De analyse heeft geleid tot de maatregelen om het aantal afvaltransporten te verminderen en gelijktijdig de afvalscheiding te vergroten. Om de inzichten te verbeteren zal deze ketenanalyse worden geüpdatet en/of gekeken worden naar een mogelijke ander onderwerp voor een nadere analyse.

3.5 Reductiestrategie scope 3

Voordat er een strategie geformuleerd wordt, is er aan de hand van de 15 GHG-categorieën een analyse uitgevoerd over de mogelijkheden die Van der Grift en Valkenburg Onderhoud heeft om de up- en downstream emissies te beïnvloeden, inclusief de betrokken ketenpartners. De resultaten van deze analyse zijn terug te vinden in 5.A.1, Kwantitatieve Analyse. In de volgende paragrafen wordt beschreven voor welke strategie er uiteindelijk is gekozen om de scope 3 emissies te beïnvloeden en te reduceren.

3.6 Inventarisatie reductiestrategieën

Onderstaand is een opsomming gegeven van de relevante mogelijk strategieën in de keten + bijbehorende autonome acties:

- ✓ Inkoop; alternatieve producten stimuleren en ontwikkelen. Bij inkoopbeleid de verplichting tot voeren CO₂-reductiebeleid opstellen (bij onderaannemers).
- ✓ Inzet materieel derden: zuinigheid/milieulabel als criterium bij inhuur van materieel, in overleg met onderaannemers/concern over mogelijkheden van besparing.
- ✓ Transport derden: verminderen van transportkilometers door plannen van ritten en letten op maximale belading en door zoveel mogelijk per schip of trein te vervoeren.
- ✓ Afval: verminderen van afval door direct hergebruik van materiaalstromen in andere projecten, scheiden van afval op kantoor en/of op de werf, rechtstreeks terugbrengen van afvalmaterialen (vnl. metalen) naar producent (i.p.v. afvalverwerker).

Van der Grift en Valkenburg Onderhoud kiest ervoor om zich vooralsnog te blijven focussen op het verminderen van CO₂ door scheiden van afval. Daarbij is een kwantitatieve doelstelling geformuleerd die zich op de hoeveelheid Bouw en Sloopafval (BSA). Deze doelstelling is opgenomen in hoofdstuk 4 'Doelstellingen'.

3.7 Ketenpartners

In deze paragraaf worden de belangrijkste ketenpartners van Van der Grift en Valkenburg Onderhoud benoemd die betrokken zullen worden bij het realiseren van de scope 3 doelstelling. Deze ketenpartners zullen benaderd worden om informatie met betrekking tot CO₂-reductie in de keten of het bedrijf aan te leveren.

Ketenpartner	Type aan te leveren gegevens
Bemmel Container Service	Kg afval per categorie, type container, aantal transporten, transportwijze

4 | Doelstellingen

Aan de hand van voorgaande hoofdstukken wordt bepaald of de reeds opgestelde doelstellingen nog steeds actueel zijn, of dat deze mogelijk aangepast (aangescherpt of juist afgezwakt) moeten worden, teneinde ambitieus én realiseerbaar te blijven. Dit wordt in de volgende alinea's verder beschreven. Aanpassingen aan de doelstellingen worden ook besproken in het managementoverleg.

4.1 Vergelijking met sectorgenoten

Vanuit de CO₂-Prestatieladder wordt gevraagd om reductiedoelstellingen op te stellen die zowel ambitieus als realistisch zijn. Daarom is voor het opstellen van de doelstelling onderzocht welke maatregelen en doelstellingen sectorgenoten ambiëren. Van der Grift en Valkenburg Onderhoud schat zichzelf op het gebied van CO₂-reductie in als middenmoter vergeleken met sectorgenoten. Het energieverbruik in scope 1 laat een stijgende trend zien en wordt 'volgend op de markt' aangepakt met reductiemaatregelen. Volgens de maatregelenlijst van SKAO behaalt van der Grift en Valkenburg Onderhoud een overall gemiddelde score van A-standaard+.

Enkele voorbeelden van sectorgenoten die in het bezit zijn van het CO₂-bewust Certificaat hebben de volgende doelstellingen:

Bouwbedrijf Wessels Zeist

Had als doelstelling om in 2016 5% CO₂ (gerelateerd aan omzet) te reduceren ten opzichte van 2015. Deze doelstelling is op de website van het bedrijf niet vernieuwd.

De volgende maatregelen stonden op de planning:

- Renovatie van kantoorpand (isolatie, LED, efficiëntere verwarming)
- Leasen van zuiniger auto's
- Inkoop van Nederlandse windenergie

Keten: Op bouwlocaties met zoveel mogelijk afvalstromen werken om de afvoer van BSA te minimaliseren

Heembouw

Doelstelling om in 2022 50% CO₂ (gerelateerd aan omzet) te reduceren ten opzichte van 2012. De volgende maatregelen worden uitgevoerd:

- Verduurzamen wagenpark
- Energie-advies op het pand
- Green Driver Challenge om medewerkers bewust te maken van hun rijstijl

Keten: scheiden van bouwafval, in 2015 was dit 41%

Heezen

Doelstelling om van 2017-2019 3% in scope 1 en 3% in scope 2 te reduceren. De volgende maatregelen worden uitgevoerd:

- Verduurzamen en goed onderhoud van wagenpark
- Banden op spanning
- Optimalisatie van transportbewegingen door GPS

Keten: scheiden en recyclen van afvalstromen (geen kwantitatieve doelstelling of voortgang)

4.2 Hoofddoelstelling

Van der Grift en Valkenburg Onderhoud heeft als doel gesteld om in de komende drie jaar, gemeten vanaf het referentiejaar tot aan het jaar van herbeoordeling, onderstaande CO₂-reductie te realiseren. Van der Grift en Valkenburg heeft zich als doel gesteld CO₂ reductie te realiseren. Doelstelling in voorgaande jaren was 10% in 2020 ten opzichte van 2014. Omdat 2014 voor Van der Grift en Valkenburg een bijzonder jaar was m.b.t. opnieuw opstarten met werkzaamheden, is er nu voor gekozen om 2016 als nieuw basisjaar te hanteren met de gedachte dat 2016 is representatiever/stabieler is. Daarbij wordt naast omzet ook gekeken naar FTE van vast personeel + inhuur als kengetal om de CO₂ aan te relateren.

Scope 1 en 2 doelstellingen Van der Grift en Valkenburg Onderhoud

Van der Grift en Valkenburg Onderhoud wil in 2020 ten opzichte van 2016 10% minder CO₂ uitstoten

Bovengenoemde doelstelling wordt gerelateerd aan de behaalde omzet en aantal FTE om de voortgang in CO₂-reductie te monitoren.

Nader gespecificeerd voor scope 1 en 2 zijn de doelstellingen als volgt:

Scope 1: 8% reductie in 2020 ten opzichte van 2016

Scope 2: 5% reductie in 2020 ten opzichte van 2016

Daarnaast wil Van der Grift en Valkenburg Onderhoud in de keten van afval onderstaande reductie realiseren:

Scope 3 doelstelling Van der Grift en Valkenburg Onderhoud

Van der Grift en Valkenburg Onderhoud wil in 2020 ten opzichte van 2014 het aandeel BSA met 30% verminderen

Om de doelstellingen te realiseren zijn per scope en categorie energieverbruikers maatregelen vastgelegd

4.2.1 Scope 2 | Subdoelstelling elektraverbruik kantoor

Om het elektraverbruik en de bijbehorende CO₂-uitstoot te kunnen verlagen zijn maatregelen geïnventariseerd die op Van der Grift en Valkenburg Onderhoud van toepassing zijn. Dit is ingeschat op een verlaging van het verbruik van 5% in de komende drie jaar.

5 | Voortgang CO₂-reductie

5.1 Status reductiemaatregelen

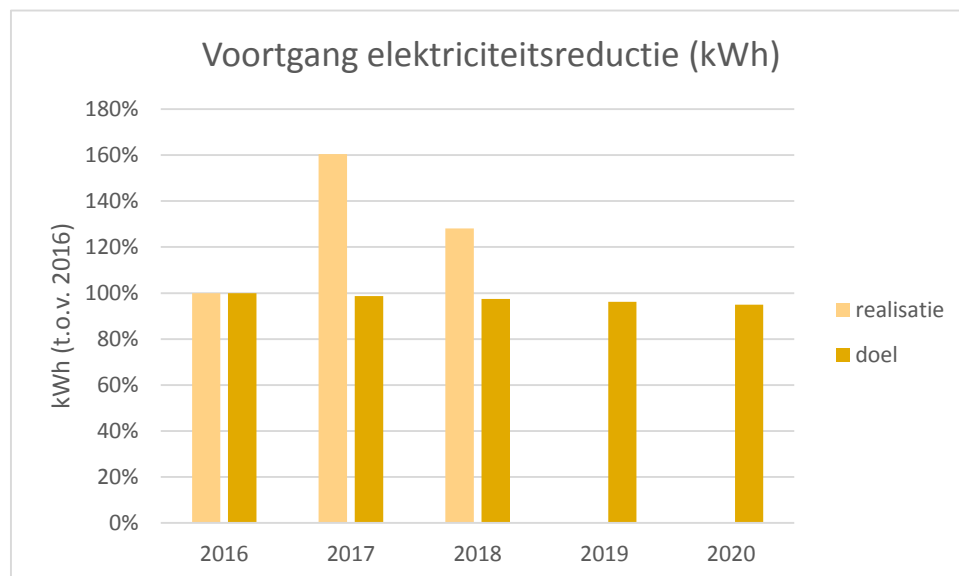
In onderstaande tabel wordt de status van de maatregelen van het huidige reductieplan weergegeven.

Reductiemaatregel	Type actie	Emissiestroom	Planning		Status
			start	einde	
Algemeen					
CO ₂ -bewustwording vergroten: toolboxmeetings	continu	alle	2017	2020	in uitvoering
Lijst Erkende Maatregelen Energiebesparing doornemen	eenmalig	alle	2018	2018	nog niet uitgevoerd
SCOPE 1					
Onderzoek alternatieve verwarmingsvloeistof	eenmalig	aardgas	2018	2018	nog niet uitgevoerd
Verschoenen van het leasewagenpark	continu	brandstofverbruik	2017	2020	in uitvoering
Instructie toepassing Nieuwe Rijden/ Nieuwe Draaien	eenmalig	brandstofverbruik	2017	2017	in 2017 toolbox plus 1 medewerker nieuwe draaien gevolgd
Onderhoud materieel (maandelijkse controle)	frequent	brandstofverbruik	2017	2020	in uitvoering
Terugkoppeling verbruik auto's	frequent	brandstofverbruik	2017	2020	nog niet gerealiseerd door onvoldoende inzicht in km's
Controle bandenspanning (per kwartaal)	frequent	brandstofverbruik	2017	2020	nog niet uitgevoerd
Onderzoek naar track&trace systeem	eenmalig	brandstofverbruik	2018	2018	nog niet uitgevoerd
Onderzoek naar busjes met alternatieve brandstoffen	eenmalig	brandstofverbruik	2021	2021	nog niet uitgevoerd
SCOPE 2					
Inkoop groene stroom	eenmalig	Elektraverbruik	2018	2018	2018 niet gerealiseerd
Slimme meter installeren (datakwaliteit verbeteren)	eenmalig	Elektraverbruik	2020	2020	nog niet gerealiseerd
Klimaatinstallatie opnieuw inregelen	eenmalig	Elektraverbruik	2017	2017	2017 nagekeken
Led-verlichting op gang boven	eenmalig	Elektraverbruik	2017	2017	2017 gerealiseerd
SCOPE 3					
Terugdringen transport van afvalbakken (transport door medewerkers ipv afvalverwerker)	continu	transport	2017	2020	in uitvoering
Opsparen afval en zo efficiënt mogelijk afvoeren	continu	transport	2015	2020	in uitvoering
Meer afvalscheiding op projecten: daardoor aandeel BSA verminderen	continu	afval	2017	2020	in uitvoering
Chemisch afval af laten halen als grondstof	continu	afval	2017	2020	in uitvoering

In 2018 is een aantal voorziene maatregelen nog niet tot uitvoer gekomen. De maatregel met de grootste impact –de overstap op groene stroom – is wel gerealiseerd.

5.2 Voortgang Energiereductie scope 1 en 2

Onderstaand figuur laat de voortgang zien van het elektriciteitsverbruik.

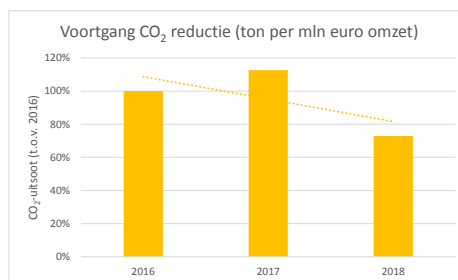
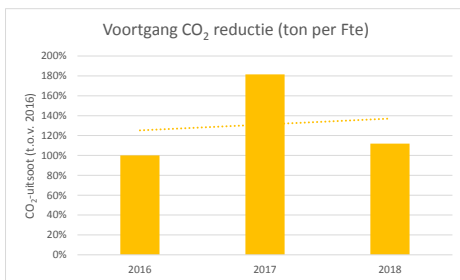
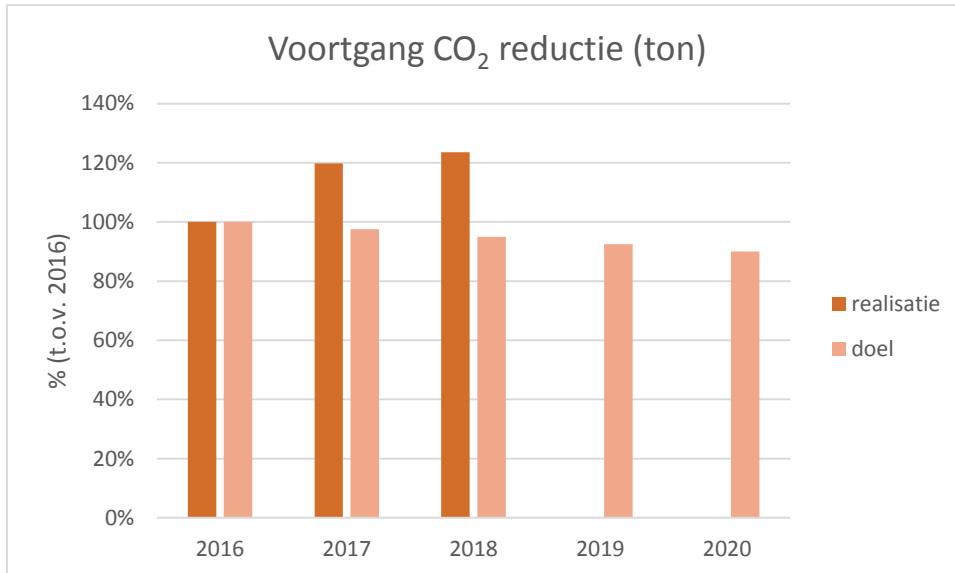

Op basis van de ontwikkeling in de afgelopen twee jaren is het zeer onzeker of de doelstelling van 5% reductie in het stroomverbruik ten opzichte van 2016 wordt gerealiseerd.

5.3 CO₂-reductie scope 1 en 2

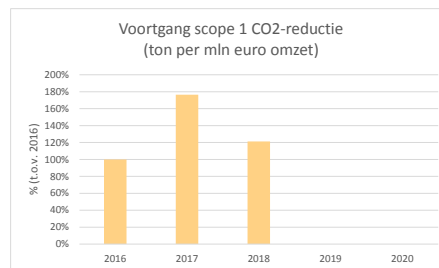
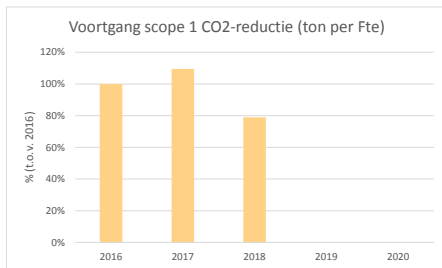
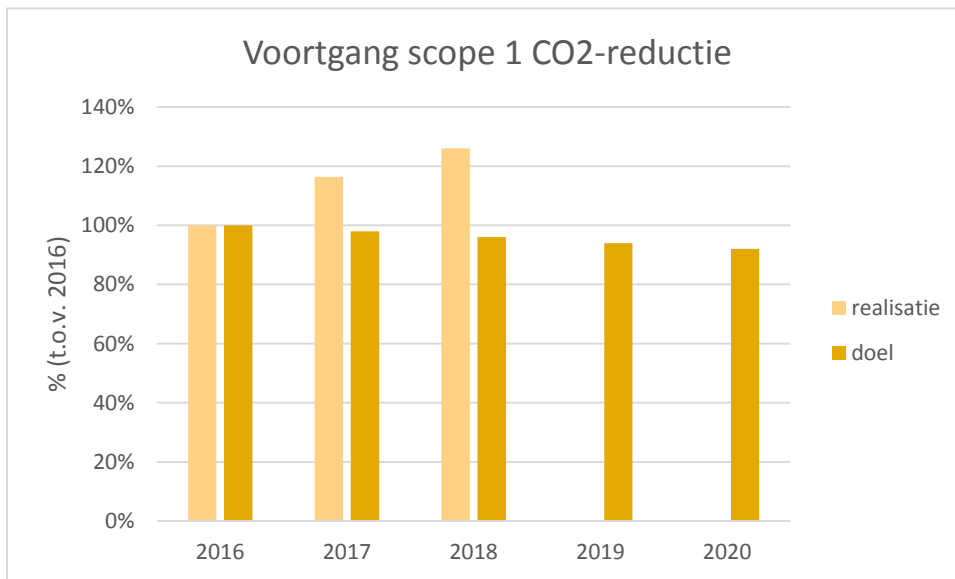
Onderstaande figuren laten de voortgang van de CO₂-uitstoot van Van der Grift en Valkenburg Onderhoud zien per doelstelling.

Hoofddoelstelling: in 2020 10% minder CO₂-uitstoten ten opzichte van 2016

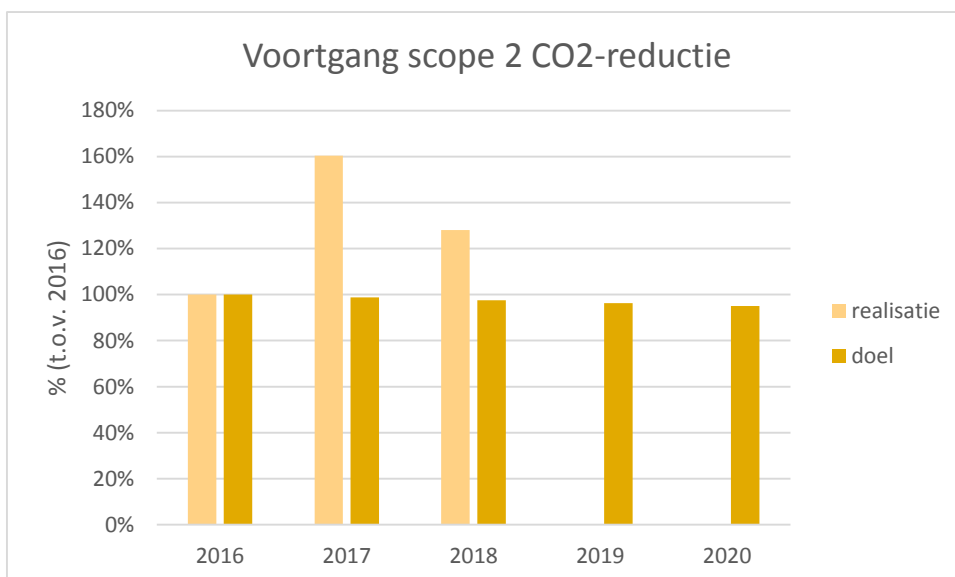
De absolute CO₂-uitstoot in 2018 is 124% van de totale CO₂-uitstoot in 2016, wat betekent dat er meer CO₂ is uitgestoten. De omzet en het aantal Fte van het bedrijf is echter gegroeid. Wanneer de CO₂-uitstoot gerelateerd wordt aan deze indicatoren blijkt de relatieve CO₂-uitstoot per Fte minder te zijn gegroeid (119% ten opzichte van 2016) en per mln euro omzet beduidend lager te liggen dan in het referentiejaar (77%). En beide indicatoren liggen beduidend lager dan in 2017. Wanneer overige (aanvullende) maatregelen effectief worden zal dit tot een verdere reductie leiden waardoor de doelstellingen naar verwachting nog steeds realiseerbaar zijn.

Doelstelling scope 1: 8% reductie in 2020 ten opzichte van 2016

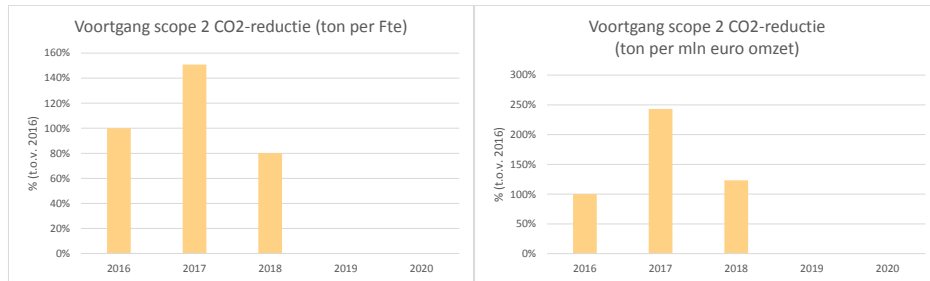

De groei van het brandstofverbruik heeft een negatieve invloed op de reductiedoelstelling, maar de relatieve CO₂-uitstoot in scope 1 laat een trend zien die realisatie nog haalbaar maakt.

Doelstelling scope 2 : 5% reductie in 2020 ten opzichte van 2016

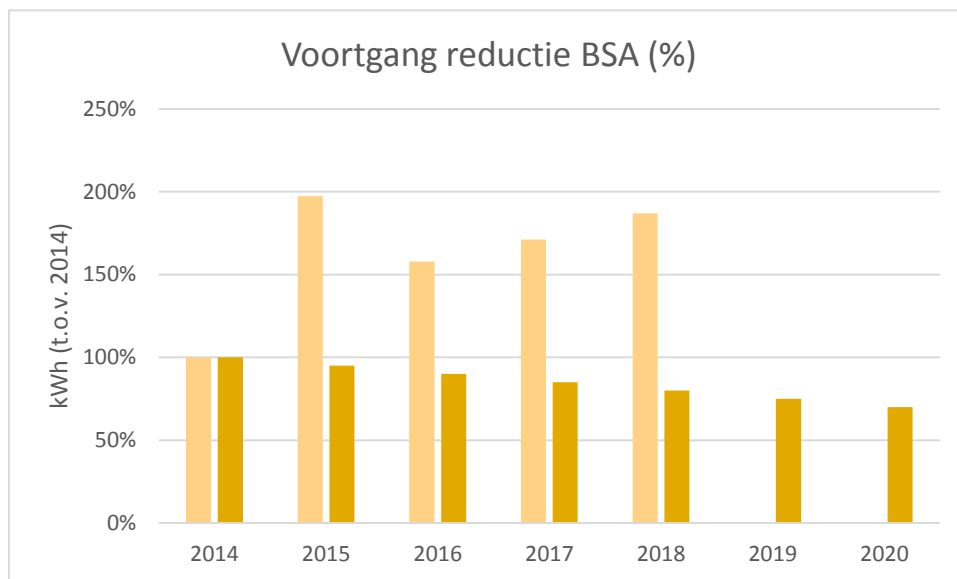

Het is in 2018 niet gelukt om het stroomverbruik te vergroenen volgens de regels van de CO₂-Prestatieladder. Wanneer dit wel wordt gerealiseerd zal de doelstelling alsnog worden bereikt.

5.4 CO₂-reductie scope 3

Doelstelling scope 3: in 2020 ten opzichte van 2014 aandeel BSA 30% verminderen

De trend maakt duidelijk dat de doelstelling niet wordt gerealiseerd en dat aanvullende acties nodig zijn om scope 3 reductie te realiseren.

6 | Participatie sector- en keteninitiatieven

Vanuit de CO₂-Prestatieladder wordt gevraagd om deelname aan een sector- of keteninitiatief. Het bedrijf dient zich daarbij op de hoogte te stellen van de initiatieven die binnen de branche spelen.

6.1 Actieve deelname

De gedachte achter deelname aan een initiatief is dat door interactie met andere bedrijven informatie kan worden uitgewisseld en in samenwerking nieuwe ideeën en ontwikkelingen op het gebied van CO₂-reductie tot stand kunnen komen. Vanuit dit doel vraagt de norm om een actieve deelname, middels bijvoorbeeld werkgroepen. Verslagen van bijeenkomsten en van overlegmomenten en presentaties van het bedrijf in de werkgroep kunnen tegenover de auditor dienen als bewijs van actieve deelname.

Mocht een initiatief waaraan wordt deelgenomen op zeker moment niet meer relevant zijn voor het bedrijf (wanneer gedurende een half jaar of langer geen voortgang in het initiatief of actieve deelname aangetoond kan worden) en de deelname wordt beëindigd, dan kan de inventarisatie van de initiatieven dienen als bron voor het kiezen van deelname aan een ander initiatief.

6.2 Lopende initiatieven

Stichting Nederland CO₂ Neutraal

Door Van der Grift en Valkenburg Onderhoud wordt deelgenomen aan het initiatief Nederland CO₂ Neutraal. Dit initiatief richt zich op het inspireren van de deelnemers, het vergroten van kennis over CO₂-reductiemogelijkheden en het vergroten van een duurzaam netwerk. Zij doet dit middels vierjaarlijkse middagprogramma's en het faciliteren van werkgroep bijeenkomsten. Onderstaand treft u een overzicht van het jaarlijks budget voor het initiatief Nederland CO₂ Neutraal aan.

Om deze deelname te bewijzen worden de volgende documenten bewaard:

- Intentieverklaring Nederland CO₂ Neutraal
- Verslagen werkgroep mobiliteit
- Verslagen bijeenkomsten Nederland CO₂ Neutraal

Omschrijving	Eenheid	Budget
Inzet medewerkers	16 uur (€ 100,- per uur)	€ 1.600,00
Contributie	Jaarlijks	€ 997,00
Totaal		€ 2.597,00

Bijlage A | Inventarisatie sector- en keteninitiatieven

Sector- en keteninitiatieven omtrent CO₂-reductie	
Initiatieven van sectorgenoten/regionale initiatieven	
<p>Nederland CO₂ Neutraal Werken aan CO₂-reductie kan ook leuk zijn! Dat is de boodschap die de oprichters van het initiatief Nederland CO₂ Neutraal haar deelnemers meegeven. Het doel achter het initiatief is het actief informeren en betrekken van bedrijven bij de verschillende mogelijkheden om CO₂-reductie te bewerkstelligen. Dit wordt niet alleen gerealiseerd door het verstrekken van informatie, maar ook door het organiseren van bijeenkomsten en werkgroepen.</p>	<p>Van der Grift en Valkenburg Onderhoud heeft zich aangemeld bij dit initiatief en is neemt deel aan een werkgroep over mobiliteit</p> <p>http://nlco2neutraal.nl/</p>
<p>Duurzameleverancier.nl Sectorinitiatief van Movares. Samen met andere marktpartijen uit de sector (van ingenieursbureaus tot aannemers) bouwt Movares aan een platform van partijen die hun leveranciers actief ondersteunen in het opzetten en uitvoeren van duurzame bedrijfsvoering, te beginnen door bij de belangrijkste leveranciers na te vragen wat zij op dit gebied al doen.</p>	<p>https://www.duurzameleverancier.nl/</p>
<p>DGBC De Dutch Green Building Council (DGBC) is een onafhankelijke non-profit organisatie die streeft naar blijvende verduurzaming van de bebouwde omgeving in Nederland.</p>	<p>https://www.dgbc.nl/</p>
<p>Lean and Green Lean and Green is een stimuleringsprogramma voor bedrijven en overheid dat wordt uitgevoerd door Connekt. Het stimuleert organisaties om te groeien naar een hoger duurzaamheidsniveau door maatregelen te nemen die niet alleen kosten besparen, maar gelijktijdig milieubelasting reduceren.</p>	<p>http://lean-green.nl/</p>
<p>Duurzaamgebouwd.nl Een platform voor kennisdeling en innovatie op het gebied van duurzaam bouwen.</p>	<p>http://www.duurzaamgebouwd.nl/</p>
<p>Beter Benutten Een platform van het ministerie van Infrastructuur en Milieu naar aanleiding van het</p>	<p>http://www.beterbenutten.nl/</p>

<p>programma Beter Benutten. Rijk, regio en bedrijfsleven nemen in dit programma samen innovatieve maatregelen om de bereikbaarheid in de drukste regio's te verbeteren.</p>	
<p>Leaders for Nature Een Programma van IUCN NL dat tot doel heeft het Nederlandse bedrijfsleven te helpen verduurzamen met bijzonder oog voor biodiversiteit. Vanaf 2016 gaan ze de samenwerking met bedrijven intensiveren via langlopende individuele partnerschappen.</p>	<p>https://www.iucn.nl/actueel/te-rugblik-10-jaar-leaders-for-nature</p>
<p>Groencollectief Groencollectief Nederland is een landelijk samenwerkingsverband van regionaal opererende zelfstandige ondernemers, allen toonaangevend op het gebied van professionele groenvoorziening. Door samenwerking op het gebied van marktwerking, kennisdeling, CO₂-reductie, innovatie en inkoop versterkt Groencollectief Nederland haar positie alsmede de positie van haar zakelijke relaties. Kortom: gebundelde krachten om samen te werken aan een groene toekomst.</p>	<p>http://www.groencollectiefnederland.nl/</p>
<p>Sturen op CO₂ Meerjarig initiatief opgezet door Cumela, brancheorganisatie voor ondernemers in groen, grond en infra. Uitwisseling van informatie en ideeën, onder andere in workshops. Meerdere bijeenkomsten per jaar.</p>	<p>https://www.cumela.nl/cursus/brandstof-co2/sturen-op-co2-sectorinitiatief</p>
<p>Platform Groene Netten Alle infrabeheerders (Enexis, Gasunie, Alliander, Stedin, TenneT, KPN en ProRail) hebben vanuit hun rol een duidelijke maatschappelijke verantwoordelijkheid. De verduurzaming van de samenleving is een uitdaging die uitstekend past binnen de activiteiten van de infrabeheerders. Zij kunnen de duurzame ontwikkeling vanuit de eigen ketenpositie, in samenwerking met leveranciers, versnellen door bewust om te gaan met emissiereductie en de migratie naar circulair materiaalgebruik. Gezien de grote collectieve impact van alle maatschappelijke infrabeheerders samen, draagt dit direct bij aan significant lagere CO₂-uitstoot in Nederland en de kanteling naar een circulaire economie.</p>	<p>http://www.groenenetten.org/nl/</p>
<p>Aanpak Duurzaam GWW</p>	<p>http://www.duurzaamgww.nl/</p>

<p>Een samenwerkingsverband tussen marktpartijen, overheidsopdrachtgevers en kennisinstituten. Gericht op de Spoor en Grond-, Weg- en Waterbouwsector. De kern van de Aanpak Duurzaam GWW is het meewegen van duurzaamheidsaspecten vanaf een vroege planfase en het streven naar een optimale balans tussen People, Planet en Profit. Het meewegen van duurzaamheidsaspecten in alle fasen van een project draait om het formuleren, vastleggen en uitvoeren van ambities en deze door te geven naar de volgende projectfase.</p>	
<p>Railforum Netwerk/ CO₂-visie 2050 Railforum bestaat sinds 1992 en is het onafhankelijke kennisnetwerk van ruim 85 bedrijven en organisaties die actief zijn in de brede railsector. In november 2015 is er een doorstart gemaakt en hebben alle grote stakeholders uit de sector de CO₂-visie 2050 ondertekend. Een stuurgroep in samenwerking met Climate Neutral Group beoogt de hele sector te betrekken door elk bedrijf te ondersteunen in het aanmaken van een footprint en het zetten van de eerste stappen op de CO₂-Prestatieladder. Met als doel dat er een complete footprint van de hele sector ontstaat.</p>	<p>https://www.railforum.nl</p>
<p>InnoRail Een netwerk dat zich richt op verbeteringen en innovaties in het assetmanagement domein van ProRail. Dit domein is voortdurend in verandering door uitbreiding, vervanging, nieuwe interne en externe ontwikkelingen en nieuwe eisen. Het domein staat voor een voortdurende opgave zich aan te passen en haar prestaties te verbeteren. Het netwerk maakt deze ontwikkelingen proactief bespreekbaar. Het behandelt in dit kader thema's, vraagstukken inzake techniek-, proces- en productinnovatie ter bevordering van duurzaam en economisch assetmanagement. Doelstelling is om technische en procesmatige innovaties rondom het werkveld van beheer en onderhoud te bevorderen.</p>	<p>https://www.railcenter.nl</p>
<p>Nederland ICT – Milieu stichting Stichting ICT Milieu is onderdeel van Nederland ICT en organiseert met Wecycle de inzameling en verwerking van ruim 12 miljoen kg afgedankte ICT-apparatuur. ICT Milieu neemt de deelnemers zo veel mogelijk werk uit handen en is de</p>	<p>https://www.nederlandict.nl/diensten/ict-milieu/</p>

<p>spreekbuis van de ICT-sector als het op milieu aankomt. ICT-inzamelsysteem ICT Milieu zorgt voor de monitoring van de hoeveelheid ingezameld ICT-afval en de verplichte rapportage aan het nationaal WEEE-register. We publiceren jaarlijks het inzamelresultaat in de ICT Milieumonitor.</p>	
<p>Climate Neutral Group Climate Neutral Group is met een groep bedrijven aan de slag met klimaatneutraliteit: de Coalition of the Doing. Hierin wordt aan een klimaatneutrale(re) bedrijfsvoering gewerkt en concrete CO₂-reductie. De groep laat zien dat het nú tijd is om tot actie over te gaan! Alle deelnemers werken actief mee aan het behalen van het Klimaatakkoord en willen daarmee anderen inspireren.</p>	<p>https://www.climateneutralgroup.com/</p>
<p>Low Car Diet – stichting Urgenda Low Car Diet is de grootste duurzame mobiliteitswedstrijd in Nederland tussen bedrijven en collega's onderling. Het Low Car Diet brengt bedrijven, Organisaties en medewerkers in aanraking met verschillende vormen van duurzaam vervoer. Workshops en online tools leveren informatie over CO₂-reductie.</p>	<p>http://www.lowcardiet.nl/</p>
<p>U15 U15 is een groeiend netwerk van werkgevers die de bereikbaarheid in regio Midden-Nederland wil verbeteren. In U15 delen bedrijven kennis en ervaringen met elkaar. Daarnaast nemen U15-bedrijven deel aan projecten die de bereikbaarheid in de regio Utrecht vergroten.</p>	<p>https://www.u15.nl/ Van der Grift en Valkenburg Onderhoud neemt deel aan dit initiatief</p>
<p>DE SKAO website heeft ook een hele lijst met initiatieven waar alle huidige deelnemer aan deelnemen. Deze kan je ook doornemen voor meer informatie.</p>	<p>https://www.skao.nl/Initiatieven en programma</p>

Colofon

Auteur(s)	Naam CO ₂ -verantwoordelijke
Kenmerk	CO ₂ -Reductieplan
Datum	15-03-2019
Versie	1.1
Verantwoordelijke manager	Neal Nordemann

Handtekening autoriserend verantwoordelijk manager:
